

INFORMACIJA APIE KREDITO IR MOKĖJIMO ĮSTAIGŲ VEIKLĄ BEI JŲ PRIEŽIŪRĄ 2011 m.

Po 2011 m. pabaigoje paskelbto AB banko SNORAS veiklos sustabdymo šalies bankų sistema įrodė esanti pasirengusi ir pajėgi atlaikyti stresines situacijas. Bankai turėjo sukaupę pakankamai likvidaus turto atsargų ir prireikus galėjo jas panaudoti indėliams grąžinti.

Nors 2011 m. pabaigoje iš veikiančių bankų grupės pašalinus AB banką SNORAS, bankų sistema pagal pagrindinius turto ir įsipareigojimų rodiklius sumažėjo, tačiau, eliminavus šio banko veiksnį, fiksuojamas turto ir indėlių augimas.

Audituotais duomenimis, 2012 m. sausio 1 d. veikiančių šalies bankų turtas sudarė beveik 79 mlrd. Lt, per metus sumažėjo 2,7 mlrd. Lt, arba 3,3 proc. (be AB banko SNORAS veiksnio metinis turto augimas sudarytų 6,6 %, arba beveik 5 mlrd. Lt).

AB banko SNORAS veiksnys darė didelę įtaką ir indėlių dinamikai. 2011 m. lapkričio mėn. AB bankui SNORAS paskelbus moratoriumą, bankų sistemoje fiksuotas indėlių mažėjimas, tačiau gruodžio mėn. turtas ir indėliai veikiančiuose bankuose išaugo. Tai nulėmė į bankų sistemą pervestos apie 4 mlrd. Lt draudimo išmokos bankrutuojančio banko indėlininkams. Apie 77 proc. šių lėšų pervesta į bankuose esančias gyventojų bei įmonių sąskaitas ir tik 23 proc. išmokėta grynaisiais pinigais (tai rodo tolesnį visuomenės pasitikėjimą bankų sistema).

1 lentelė. Bankų sistemos kai kurių veiklos rodiklių dinamika

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Suma 2011-01-01, mln. Lt	Suma 2011-10-01, mln. Lt	Suma 2012-01-01, mln. Lt	Pasikeitimas 2011 m. IV ketv., proc.	Pasikeitimas 2011 m. IV ketv., eliminavus AB banko SNORAS veiksnį, proc.	Pasikeitimas per metus, proc.	Pasikeitimas per metus, eliminavus AB banko SNORAS veiksnį, proc.
1.	Turtas	81 706,6	83 202,7	78 970,6	-5,1	5,2	-3,3	6,6
2.	Skolos vertybiniai popieriai	8 196,3	8 446,8	5 664,1	-32,9	-15,1	-30,9	-16,0
3.	Klientams suteiktos paskolos	58 338,1	57 724,9	54 009,4	-6,4	-0,3	-7,4	-0,2
3.1.	Privačioms įmonėms	27 842,4	27 443,7	25 114,9	-8,5	-0,2	-9,8	0,4
3.2.	Finansų institucijoms	2 892,9	2 421,2	2 152,6	-11,1	2,4	-25,6	-6,7
3.3.	Fiziniam asmeniui	25 035,9	24 597,0	23 499,1	-4,5	-1,7	-6,1	-3,3
3.3.1.	Būsto paskolos	19 847,6	19 800,0	19 555,1	-1,2	-0,3	-1,5	-0,7
4.	Paskolų vertės sumažėjimas	5 014,9	4 499,0	3 980,9	-11,5	-7,3	-20,6	-17,8
4.1.	Paskolų vertės sumažėjimas (suteiktos paskolos), proc.	7,92	7,23	6,86	-	-	-	-
5.	Indėliai ir akredityvai	45 442,8	45 840,8	43 174,1	-5,8	8,5	-5,0	10,3
5.1.	Privačių įmonių	13 403,3	13 828,8	14 246,5	3,0	15,4	6,3	21,9
5.2.	Finansų institucijų	1 233,5	1 210,2	1 263,0	4,4	14,9	2,4	15,4
5.3.	Fizinių asmenų	26 081,8	26 131,5	25 128,6	-3,8	13,7	-3,7	14,8
6.	Akcininkų nuosavybė	5 912,4	6 868,1	6 854,1	-0,2	12,8	15,9	29,0
7.	Einamųjų metų pelnas (nuostolis)	-276,2	707,2	1 116,2	-	-	-	-

Per metus paskolos klientams sumenko 4,3 mlrd. Lt, arba 7,4 proc., tačiau šiam sumažėjimui didžiausią įtaką padarė jau minėtas AB banko SNORAS veiksnys. Eliminavus šį veiksnį, 2011 m. bendras paskolų portfelis per metus beveik nekito – sumažėjo 0,2 proc., arba 108 mln. Lt, – iki 54 mlrd. Lt.

Trijų didžiausių rinkos dalį užimančių bankų koncentracija pagal visus rinkos segmentus 2011 m. išaugo (tam įtakos taip pat turėjo AB banko SNORAS veiksnys). Šiems bankams tenkanti bankų sistemos turto dalis per metus išaugo 8,3 proc. p. (iki 69,1 %), paskolų dalis – 3,9 proc. p. (iki 68,0 %), o indėlių segmentas – 12,3 proc. p. (iki 71,3 %). Užsienio bankų filialų pozicijos visuose segmentuose irgi sustiprėjo (viena iš priežasčių – jie yra konkurencingesni šalies rinkoje, nes jiems pagal ES reikalavimus taikoma mažiau riziką ribojančių reikalavimų). 2012 m. sausio 1 d. užsienio bankų filialams teko 19,5 proc. bankų sistemos turto, 22,0 proc. paskolų ir 12,8 proc. indėlių rinkos.

Turto struktūros pokyčius daugiausia lėmė 2011 m. pabaigos įvykiai, dėl kurių bankai didino likvidumą. Ypač augo itin aukšto likvidumo turtas – gryniesi pinigai ir lėšos centriniame banke (3,9 proc. p. – iki 10,1 proc.). 2011 m. lėšos bankuose padidėjo 1,3 mlrd. Lt (iki 8,2 mlrd. Lt), o jų dalis – 1,9 proc. p. (iki 10,4 % turto). Didžiausią įtaką lėšų bankuose augimui darė 2,3 mlrd. Lt didėjusios patrunuojančiuosiuose užsienio bankuose laikomos lėšos.

Bankai yra investavę į įvairių emitentų išleistus skolos vertybinius popierius, o iš jų daugiausia – į vyriausybių obligacijas, kurios 2012 m. sausio 1 d. sudarė 3,5 mlrd. Lt, arba 62,4 proc. skolos vertybinių popierių portfelio. Bankų turimų Lietuvos Vyriausybės vertybinių popierių apimtis 2011 m. beveik nepasikeitė ir 2012 m. sausio 1 d. buvo 3,36 mlrd. Lt. Užsienio šalių vyriausybių vertybinių popierių portfelis, eliminavus AB banko SNORAS veiksnį, sumenko 980 mln. Lt. Investicijos į keleto Europos šalių, kurių finansiniu stabilumu abejojama, izdo skolos vertybinius popierius reikšmingai sumažėjo ir 2012 m. sausio 1 d. sudarė vos 32,6 mln. Lt.

Grynasis įsiskolinimas patrunuojantiems bankams (skirtumas tarp įsiskolinimo patrunuojantiems bankams ir juose laikomų lėšų) sumažėjo. Tai nulėmė padidėjusios lėšos, laikomos patrunuojančiuosiuose bankuose, o įsiskolinimas jiems sumenko nedaug.

Iš veikiančių bankų grupės pašalinus bankrutuojantį AB banką SNORAS, 2011 m. reikšmingai (beveik 1 mlrd. Lt) sumažėjo nerezidentų indėlių apimtys (2012 m. sausio 1 d. sudarė 1,9 mlrd. Lt). Sumažėjus nerezidentų indėliams, indėliai užsienio valiuta ir jų dalis, palyginti su visais indėliais, sumenko, o nacionaline valiuta laikomi indėliai ir jų dalis ketvirtąjį ketvirtį padidėjo nuo 64,8 iki 70,8 proc.

BANKŲ PASKOLŲ PORTFELIS

2011 m. pabaigoje veikiančių bankų paskolų portfelis sudarė 54 mlrd. Lt ir prilygo 2007 m. paskolų portfeliui. Portfelio pokyčiams reikšmingą įtaką darė AB banko SNORAS, valdžiusio 3,6 mlrd. Lt paskolų portfelį ir užėmusio apie 6 proc. bankų sistemos paskolų rinkos, pašalinimas iš veikiančių bankų grupės. Eliminavus AB banko SNORAS paskolų portfelį, galima būtų teigti, kad bankų sistemos paskolų apimtis 2011 m. iš esmės nepakito: metams baigiantis paskolų portfelis buvo tik 0,2 proc. mažesnis nei metų pradžioje. Pažymėtina, kad, nors ir nedaug, 2011 m. antrojoje pusėje naujų paskolų srautas nuolat viršijo grąžinamų paskolų srautą. Tai rodo aktyvesnę bankų veiklą kredituojant šalies įmones ir gyventojus.

Dėl indėlių kompensavimo į rinką įsiliejus reikšmingai pinigų sumai, bankų sistemos paskolų ir indėlių santykis 2011 m. pabaigoje sudarė 129 proc. ir buvo 12 proc. p. mažesnis nei prieš metus. Galima teigti, kad bankų sistemos veikla tapo subalansuotesnė – didesnė paskolų dalis buvo finansuojama iš šalyje pritrauktų išteklių.

Paskolų portfelio ateities pokyčius parodantys kreditavimo įsipareigojimai per metus padidėjo 552 mln. Lt, arba 9,2 proc.

2011 m. bankai aktyviau kreditavo valstybinį sektorių – per metus paskolos šiam sektoriui padidėjo daugiau kaip ketvirtadaliu (tikėtina, kad ši tendencija išliks ir 2012 m.). Patys didžiausi paskolų portfelio segmentai – privačių įmonių ir gyventojų būsto – 2011 m. iš esmės nekito.

Iš veikiančių bankų grupės pašalinus bankrutuojantį AB banką SNORAS, bankų suteiktų paskolų nerezidentams dalis sumažėjo perpus ir 2012 m. sausio 1 d. sudarė tik 0,7 mlrd. Lt, arba 1,4 proc. paskolų portfelio.

2011 m. paskolų portfelio kokybė gerėjo – bankai skolininkus vertino kaip mažiau rizikingus ir todėl mažino anksčiau metais sudarytus atidėjinius. 2011 m. veikiančių bankų specialieji atidėjiniai paskoloms sumažėjo 862 mln. Lt, arba 17,8 proc., tačiau, nepaisant šio sumažėjimo, 2012 m. sausio 1 d. buvo vis dar reikšmingi ir sudarė 4 mlrd.

Lt.

Specialiųjų atidėjinių ir paskolų portfelio santykis per metus sumažėjo 1 proc. p. – iki 6,9 proc. Būsto paskoloms sudarytų specialiųjų atidėjinių santykis per metus padidėjo 0,3 proc. p., tačiau ir toliau šio paskolų portfelio segmento kokybė yra ganėtinai gera – specialieji atidėjiniai sudarė 3,3 proc. tokių paskolų portfelio. Vartojimo paskolų kokybė tebėra prasta. Tokių paskolų specialiųjų atidėjinių rodiklis 2012 m. sausio 1 d. sudarė 11,7 proc. Ilgiau kaip 60 dienų uždelstų paskolų ir paskolų portfelio santykis per metus sumažėjo 0,5 proc. p. ir 2012 m. sausio 1 d. sudarė 2,5 proc.

Gerėjančią paskolų portfelio kokybę apibūdina ir bendrovių, kurioms iškeltos bankroto ar restruktūrizavimo bylos, mažėjantys įsipareigojimai bankams. 2011 m. bankrutavusių ir restruktūrizuojamų įmonių įsipareigojimai bankams sudarė apie 764 mln. Lt – du kartus mažiau nei 2010 m. Visų bankrutavusių ir restruktūrizuojamų bendrovių įsipareigojimai bankams 2012 m. sausio 1 d. vis dar buvo reikšmingi ir sudarė apie 3,3 mlrd. Lt, arba 12,8 proc. bankų suteiktų paskolų privačioms įmonėms rezidentėms. Minėtoms paskoloms, suteiktoms bendrovėms, bankai buvo sudarę 1,6 mlrd. Lt specialiųjų atidėjinių, o didžiąją minėtų paskolų dalį (apie 65 %) sudarė paskolos, suteiktos nekilnojamojo turto ir statybų veiklą vykdydusioms įmonėms.

VEIKLOS RIZIKĄ RIBOJANČIŲ NORMATYVŲ VYKDYMAS

Į bankų sistemą pervestos draudimo išmokos AB banko SNORAS indėlininkams nulėmė reikšmingą bankų sistemos likvidumo rodiklio išaugimą 2011 m. gruodžio mėn. Jis padidėjo net 5,2 proc. p. (iki 44,05 %) ir buvo didžiausias per paskutinius pusantrų metų (Lietuvos banko nustatytas likvidumo normatyvas – 30 %).

Didžiąją Lietuvos bankų sistemos rinkos dalį užimančių užsienio patronuojančiąsias institucijas turinčių bankų, galinčių skolintis iš užsienio patronuojančiųjų institucijų, vidutinis likvidumo rodiklis 2012 m. sausio 1 d. sudarė 43,7 proc. ir buvo 3 proc. p. didesnis nei prieš metus. Užsienio patronuojančiųjų institucijų neturinčių bankų vidutinis likvidumo rodiklis taip pat ir toliau buvo didelis – 2012 m. sausio 1 d. jis sudarė 46,4 proc. (nors 2011 m. ir sumažėjo 2,6 proc. p.).

2012 m. sausio 1 d. duomenimis, bankai nurodė turintys pakankamą likvidumo atsargą grynajai finansavimo spragai padengti. Bankų nustatyta likvidumo atsarga iš viso sudarė beveik 18,6 mlrd. Lt, o grynoji finansavimo spraga – 6,6 mlrd. Lt, t. y. bankai buvo suformavę 2,8 karto didesnę negu minimaliai reikėtų likvidumo atsargą.

2011 m. bankai išlaikė aukštą kapitalo pakankamumo lygį (bankų sistemos pakankamumo rodiklis 2012 m. sausio 1 d. sudarė 13,92 %). 2011 m. šis rodiklis sumažėjo 1,7 proc. p., o tam didžiausią įtaką turėjo tai, kad kapitalo bazė sumažėjo daugiau nei kapitalo poreikis rizikoms amortizuoti (ypač dėl kelių bankų atkurtos investicijų į pelningai pradėjusias veikti patronuojamąsias lizingo bendroves vertės).

Pasibaigus metiniam auditui, AB bankas „Finasta“ suformavo papildomus atidėjinius su AB banku SNORAS susijusiam turtui. Juos suformavus, bankui atsirado papildomo kapitalo poreikis, tam, kad būtų vykdomas kapitalo pakankamumo ir kiti su kapitalu sietini veiklos riziką ribojantys normatyvai. Banko atsargos kapitalą nedelsiant padidinus papildomu įnašu, AB bankas „Finasta“ vykdo visus veiklos riziką ribojančius normatyvus su pakankama atsarga, be to, šiuo metu vyksta derybos su potencialiais investuotojais dėl banko akcijų įsigijimo.

Kapitalo poreikis 2012 m. sausio 1 d. buvo 3,6 mlrd. Lt. Kredito rizikai amortizuoti skirtas kapitalas sudarė didžiąją kapitalo poreikio dalį ir buvo 3 mlrd. Lt, o rinkos rizikai – tik 503 mln. Lt. Iš rinkos rizikos reikšmingiausia ir toliau buvo užsienio valiutos kurso pokyčio rizika. Jai amortizuoti skirta 87,8 proc. viso rinkos rizikai padengti reikalingo kapitalo.

2012 m. sausio 1 d. operacinei rizikai amortizuoti skirtas kapitalo poreikis sudarė 222 mln. Lt. Kaip rodo pasaulinė patirtis, įvertinti pakankamą kapitalo poreikį operacinei rizikai amortizuoti yra itin sudėtinga, nes net ir vienas reikšmingas operacinės rizikos incidentas gali būti lemtingas bankui – nuostoliams padengti gali nepakakti net ir viso banko kapitalo. Pasaulinėje praktikoje sunkiai rastume pavyzdį, kad dėl vienkartinio kredito rizikos įvykio žlugtų bankas, o tokių pavyzdžių dėl operacinės rizikos – ne vienas. AB banko SNORAS žlugimas greičiausiai taip pat buvo operacinės rizikos padarinys.

AKCININKŲ NUOSAVYBĖ

2011 m. po truputį aktyvėjant bankų veiklai, bankų akcininkų nuosavybė išaugo 942 mln. Lt. Eliminavus AB banką SNORAS, veikiančių bankų akcininkų nuosavybė padidėjo 1,5 mlrd. Lt, arba 26,0 proc., ir 2012 m. sausio 1 d. sudarė 6,9 mlrd. Lt. Didžiausią įtaką augimui turėjo 2011 m. uždirtas pelnas.

Bankų sistemos įstatinis kapitalas 2011 m. padidėjo 90 mln. Lt ir 2012 m. sausio 1 d. sudarė 4,3 mlrd. Lt. 2011 m. įstatinio kapitalo padidinimą papildomais įnašais įregistravo AB Šiaulių bankas (30 mln. Lt), AB Ūkio bankas (50 mln. Lt) ir AB bankas „FINASTA“ (10 mln. Lt).

Lietuvos bankų sistemoje, kaip ir ankstesniais laikotarpiais, dominavo Skandinavijos šalių kapitalas. Nerezidentų valdoma įstatinio kapitalo dalis 2011 m. beveik nepakito ir sudarė 87,7 proc. įstatinio kapitalo.

PELNINGUMAS IR VEIKLOS EFEKTYVUMAS

Po nuostolingų 2009–2010 m. bankai 2011 m. uždirtė net 1,1 mlrd. Lt pelno (2010 m. jie patyrė 276,2 mln. Lt nuostolių). Praėjusiais metais uždirtas pelnas buvo labai artimas rekordiniam bankų sektoriaus pelnui, uždirtam ekonomikos pakilimo laikotarpiu 2007 m. Tačiau, priešingai negu ekonomikos augimo laikotarpiu, pagrindinis pelno augimo katalizatorius praėjusiais metais buvo ne augusios bankų pajamos, bet mažėjusios išlaidos specialiesiems atidėjiniams (susijusios su paskolų ir investicijų į patrunuojamąsias įmones pervertinimu) ir mažėjančios palūkanų išlaidos. Bankų rezultatas iš veiklos – pelnas prieš mokesčius, vertės sumažėjimo ir atidėjinių išlaidas 2011 m., palyginti su 2010 m., faktiškai nepakito ir 2011 m. sudarė 850,1 mln. Lt.

Metinis bankų veiklos rezultatas šiek tiek sumenko pasibaigus metiniams bankų auditams – po to, kai du mažesni šalies bankai AB banke SNORAS laikytoms lėšoms nusprendė suformuoti 100 proc. siekiančius atidėjinius.

Pelningai 2011 m. dirbo 5 bankai ir 5 užsienio bankų filialai, o kiti 3 bankai ir 5 užsienio bankų filialai patyrė nuostolių.

Ketvirtąjį ketvirtį bankai uždirtė rekordinį (409 mln. Lt) ketvirčio pelną per visą bankų veiklos laikotarpį Lietuvoje. Tačiau tai iš esmės nulėmė dviejų bankų pelnas, gautas metų pabaigoje perkainojus investicijas į pelningai pradėjusias veikti patrunuojamąsias lizingo bendroves.

Pagrindinės Lietuvoje veikiančių bankų pajamos – grynosios palūkanų pajamos – pernai augo 13,8 proc. (iki 1,3 mlrd. Lt). Pagrindinis jų augimo veiksnys buvo greičiau už palūkanų pajamas mažėjusios palūkanų išlaidos, kurias bankai patiria mokėdami palūkanas už klientų indėlius ir už kitus finansavimosi šaltinius. Artimiausioje ateityje vargu ar bankams pavyks didinti grynąsias palūkanų pajamas nedidinant uždirtamų palūkanų pajamų, o tik mažinant palūkanų išlaidas, nes išteklių kaina yra pasiekusi itin žemą lygį, o galimybės jai dar daugiau mažėti – menkos.

Veikiančių bankų grynosios paslaugų ir komisinių pajamos 2011 m., palyginti su 2010 m., šiek tiek (0,8 %) ūgtelėjo ir sudarė 596,1 mln. Lt. Paslaugų ir komisinių pajamų didėjimas paprastai yra tiesiogiai susijęs su ekonomikos augimu – augant šalies ūkiui, didėja ūkinių subjektų aktyvumas, dėl to didėja bankinių paslaugų poreikis. Taigi tikėtina, kad paslaugų ir komisinių pajamos praėjusiais metais padidėjo išaugus tokių paslaugų apimčiai, o ne kainoms. Po Lietuvos banko iniciatyvos mažinti būtiniausių bankinių paslaugų kainas kai kurie bankai sumažino mokėjimo paslaugų įkainius.

Praėjusiais metais dalis anksčiau blogais laikytų bankų klientų įrodė savo galimybes plėtoti veiklą ir vykdyti įsipareigojimus, be to, bankai pervertino įkeistą turtą, todėl atidėjinių poreikis sumažėjo. Taigi 2011 m. bankai daugiau sumažino anksčiau suformuotų atidėjinių negu sudarė naujų, dėl to uždirtė 368 mln. Lt, iš jų 158,5 mln. Lt dėl teigiamo sumažėjusios paskolų vertės efekto. Palyginimui – praėjusiais metais per tą patį laikotarpį bankai buvo patyrę 1,2 mlrd. Lt turto vertės sumažėjimo išlaidų.

Veikiančių bankų operacinės išlaidos 2011 m., palyginti su 2010 m., išaugo 8,6 proc., o šį augimą daugiausia lėmė per metus 11,8 proc. padidėjusios personalo išlaidos.

Dėl AB banko SNORAS, kuriame praėjusių metų spalio 1 d. dirbo 1 178 darbuotojai, veiksnio eliminavimo vidutinis darbuotojų skaičius bankų sistemoje ketvirtąjį ketvirtį sumažėjo 14,3 proc. – iki 7 020.

Kitaip negu praėjusiais metais, dėl pelningos bankų veiklos bankų turto ir nuosavybės grąžos rodikliai 2012 m. sausio 1 d. buvo teigiami: turto grąžos rodiklis sudarė 1,38 proc., nuosavybės grąžos rodiklis – 15,23 proc. Bankų

veiklos efektyvumą parodantis rodiklis – veiklos sąnaudų (operacinių bei amortizacijos išlaidų) ir pagrindinės veiklos pajamų santykis – 2012 m. sausio 1 d. duomenimis, palyginti su prieš metus buvusiu rodikliu, sumažėjo, t. y. gerėjo, 1,9 proc. p. (iki 57,3 %).

Dėl ir toliau buvusių mažų palūkanų normų rinkose praėjusiais metais išliko skolinimo ir skolinimosi kainos mažėjimo tendencija. 2011 m. bankų sistemos realioji palūkanų marža šiek tiek ūgtelėjo – nuo 1,3 iki 1,57 proc., o tai teigiamai veikia bankų grynąsias palūkanų pajamas.

INFORMACIJA APIE LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS VEIKLĄ

Lietuvos centrinės kredito unijos (LCKU) turtas, 2011 m. padidėjęs 44,1 mln. Lt, 2012 m. sausio 1 d. duomenimis, sudarė 354,6 mln. Lt. 2011 m. pabaigoje LCKU priklausė 62 kredito unijos.

LCKU turto pokyčiai tiesiogiai priklauso nuo pagrindinio finansavimo šaltinio – joje laikomų kredito unijų (LCKU narių) indėlių (jie 2011 m. padidėjo 12,7 % – iki 301,7 mln. Lt). LCKU narėms suteiktų paskolų portfelis išaugo 55,8 proc. ir, 2012 m. sausio 1 d. duomenimis, sudarė 47,2 mln. Lt. Ataskaitiniu laikotarpiu specialiųjų atidėjinių paskoloms nebuvo suformuota, taip pat nebuvo ir paskolų, kurių periodiniai mokėjimai uždelsti ilgiau negu 60 dienų.

Laisvas lėšas LCKU sausio 1 d. daugiausia buvo investavusi į Lietuvos Vyriausybės skolos vertybinius popierius (176,6 mln. Lt). 2011 m. investicijos į skolos vertybinius popierius padidėjo 22,5 proc., ir tai sudarė didžiausią LCKU turto dalį (52,2 %). Nemažą LCKU turto dalį (17,8 %) sudarė lėšos bankuose.

LCKU likvidumo bei kapitalo pakankamumo rodikliai ir toliau buvo vykdomi su nemažu rezervu.

Kredito unijų LCKU narių įnašais toliau buvo didinami Likvidumo palaikymo rezervas ir Stabilizacijos fondas. 2012 m. sausio 1 d. jie sudarė atitinkamai 11,3 ir 7,9 mln. Lt.

LCKU pajinis kapitalas per metus padidėjo 18,8 mln. Lt ir 2012 m. sausio 1 d. sudarė 29,1 mln. Lt. Šis reikšmingas pajinio kapitalo padidėjimas padėjo LCKU užtikrinti veiklos riziką ribojančių normatyvų vykdymą suformavus specialiuosius atidėjinius lėšoms, laikytoms AB banke SNORAS ir sudarė galimybę padėti kredito unijoms LCKU narėms išspręsti panašias problemas, kartu užtikrinti kredito unijų sistemos stabilumą.

LCKU (kartu su 57 kredito unijomis) yra pasirašiusi sutartį su Verslumo skatinimo fondo valdytoju (INVEGA) dėl 50 mln. Lt vertės mikrokreditavimo projekto valdymo. Iš šio fondo suteikta 4,7 mln. Lt paskolų smulkiajam verslui finansuoti.

Audituočių finansinių ataskaitų duomenimis, 2011 m. LCKU patyrė 15,3 mln. Lt nuostolių, o prieš metus gauta 1,5 mln. Lt pelno. Didžiausią įtaką neigiamam 2011 m. veiklos rezultatui turėjo paskutinį ketvirtį padaryti atidėjiniai AB banke SNORAS laikytoms lėšoms.

KREDITO UNIJŲ VEIKLOS APŽVALGA

2012 m. sausio 1 d. Lietuvoje veikė 74 kredito unijos, kurios vienijo daugiau nei 128 tūkst. narių.

2 lentelė. Pagrindinių rodiklių kaita

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Suma 2011-01-01, mln. Lt	Suma 2011-10-01, mln. Lt	Suma 2012-01-01, mln. Lt	Pasikeitimas 2011 m. IV ketv., proc.	Pasikeitimas per metus, proc.
1.	Turtas	1 276,9	1 510,0	1 628,5	7,8	27,5
2.	Lėšos bankuose	60,7	49,2	44,8	-8,9	-26,2
3.	Lėšos LCKU	276,5	271,3	312,9	15,3	13,2
3.1.	Iš jų terminuotieji indėliai	146,1	134,1	162,2	21,0	11,1
4.	Vyriausybės vertybiniai popieriai	133,1	208,0	237,3	14,1	78,3
5.	Suteiktos paskolos	752,1	916,2	933,5	1,9	24,1
6.	Specialieji atidėjiniai paskoloms	14,2	26,0	28,6	10,0	2 k.
7.	Specialiųjų atidėjinių paskoloms ir paskolų santykis, proc.	1,9	2,8	3,0	-	-
8.	Įsiskolinimas LCKU	30,3	52,4	47,2	-9,9	55,8
9.	Indėliai	1 083,5	1 281,7	1 405,8	9,7	29,7
9.1.	Iš jų kredito unijų narių ir asocijuotųjų narių	1 076,2	1 271,0	1 393,3	9,6	29,5
10.	Pajinis kapitalas	135,8	167,4	177,8	6,2	30,9

11.	Einamųjų metų pelnas (nuostolis)	-5,4	-2,2	-14,0	-	-
-----	----------------------------------	------	------	-------	---	---

Augant kredito unijų narių skaičiui, toliau didėjo kredito unijų veiklos apimtis. Praėjusiais metais kredito unijų turtas padidėjo 27,5 proc. (iki 1,6 mlrd. Lt), o kredito unijų ir bankų sistemos turto santykis 2012 m. sausio 1 d. sudarė 2,06 proc. Didžiausios kredito unijos „Vilniaus taupomoji kasa“ turtas sudarė 272,8 mln. Lt, arba 16,8 proc. visų kredito unijų turto. Kredito unijų priimti indėliai, kurių didžiausią dalį (99,1 proc.) sudarė narių indėliai, padidėjo 29,7 proc. Reikšmingą dalį pakankamai brangiai pritrauktų išteklių (312,9 mln. Lt) kredito unijos laikė sąskaitose LCKU. 2011 m. LCKU laikomos lėšos sudarė apie 20 proc. kredito unijų turto. Kredito unijoms vis daugiau investuojant į vyriausybės vertybinius popierius, investicijos į šiuos popierius išaugo 78,3 proc., tačiau paskolos, padidėjusios 24,1 proc., ir toliau sudarė didžiausią turto dalį (57 %). 2012 m. sausio 1 d. specialiuosius atidėjinius paskoloms (28,6 mln. Lt) buvo sudariusios 63 kredito unijos. Kredito unijų specialiųjų atidėjinių ir paskolų santykis buvo 3 proc.

Kredito unijų pajinis kapitalas minėtu laikotarpiu padidėjo 30,9 proc.

Pelningai dirbusios 45 kredito unijos 2011 m. uždirbo 4 mln. Lt pelno, tačiau 27 kredito unijos dirbo nuostolingai ir patyrė 18 mln. Lt nuostolių. Bendras kredito unijų sistemos veiklos rezultatas – 14 mln. Lt nuostolių (ketvirtąjį ketvirtį patirta 11,8 mln. Lt nuostolių).

Nuostolingą kredito unijų veiklą nulėmė 2011 m. ketvirtąjį ketvirtį patirtos vertės sumažėjimo išlaidos dėl lėšų, laikytų AB banke SNORAS ir turimų Graikijos vyriausybės vertybinių popierių.

MOKĖJIMO ĮSTAIGŲ VEIKLOS APŽVALGA

Įsigaliojus Lietuvos Respublikos mokėjimo įstaigų įstatymui, kuriuo nustatyta, kad be mokėjimo įstaigos licencijos juridiniai asmenys mokėjimo paslaugas gali teikti iki 2011 m. balandžio 30 d., 2011 m. vyko intensyvus mokėjimo įstaigų licencijavimo procesas, tiek įteisinant jau anksčiau mokėjimo paslaugas teikusią įmonių veiklą, tiek steigiantis naujoms mokėjimo įstaigoms. 2012 m. sausio 1 d. mokėjimo įstaigų, turinčių Lietuvos banko išduotą licenciją teikti mokėjimo paslaugas, buvo 21. Pažymėtina, kad iš to skaičiaus net 19 mokėjimo įstaigų buvo gavusios licenciją teikti mokėjimo paslaugą – atlikti pinigų perlaidas.

Be to, beveik visos mokėjimo įstaigos teikia mokėjimo paslaugas ir vykdo kitą veiklą. Viena mokėjimo įstaiga teikia tik mokėjimo paslaugas, o keturių mokėjimo įstaigų ši veikla sudarė pagrindinę veiklos dalį. Todėl mokėjimo įstaigų gaunamos pajamos iš mokėjimo paslaugų teikimo geriausiai parodo tokios veiklos rodiklius. 2012 m. sausio 1 d. šios pajamos sudarė 55 mln. Lt, arba tik 4 proc. visų mokėjimo įstaigų bendrų pajamų.

Visos mokėjimo įstaigos vykdė Mokėjimo įstaigų įstatyme nustatytą mokėjimo paslaugų vartotojų ar iš kito mokėjimo paslaugų teikėjo gautų lėšų apsaugos reikalavimą, atskirdamos šias lėšas nuo kitų fizinių arba juridinių asmenų, kurie nėra mokėjimo paslaugų vartotojai, lėšų ir laikydamos jas kredito įstaigų sąskaitose. Be šio metodo, dvi mokėjimo įstaigos ataskaitinę datą taikė ir kitą mokėjimo paslaugų vartotojų lėšų apsaugos metodą – buvo sudariusios draudimo ir garantijos sutartis šioms lėšoms apdrausti.

2012 m. sausio 1 d. visos mokėjimo įstaigos vykdė Mokėjimo įstaigų įstatyme nustatytą minimalaus nuosavo kapitalo ir nuosavo kapitalo reikalavimus.